

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 18 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Holnapban bármely hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 25.

A spekuláció és a gabona ára.

(K. Ö.) Olvassuk, hogy Amerikában nagy állásu hivatalnokok pénzért meghamisítják azokat az adatokat, melyek a termés állását mutatják és így módon kézre járnak a spekulánsoknak, kik ezeknek a hamis adatoknak felhasználásával a gabona értékesítést kényök-kedvök szerint befolyásolják.

Nálunk ilyenmü hamisításról nincs szó, mindazonáltal a spekuláció érti a módját, miképpen kelljen a gabona értékesítésre döntő befolyást nyerni. Ezt oly módon cselekszi meg, hogy egyszerűen tulteszi magát a hivatalos termésbecslésen, valamint az O. M. G. E. által közzétenni szokott gazdai becslésen és a saját maga által szerkesztett kimutatás alapján kalkulál. Ez a kimutatás hol több, hol kevesebb métermázsza gabonát tüntet fel, a szerint, amint a spekulációnak hausse vagy baisse irányzatra van szüksége.

Most is oly tünetnek vagyunk szemlélői, mely méltán aggodalommal tölt el bennünket. Nem szabadna ugyanis annak megtörténnie, hogy az ország gazdasági boldogulását biztosító gabonatermésrel oly csuf játékot üzhessen a spekuláció. Mig ugyanis a kukoriczában egy lehetetlen hausse-érdekeltség valóságos orgiákat üz,

a búzában a baisse-irányzat került felül, melyet nem indokol, sem az ideai természet eredmény, sem a tavalyi inségesztendő, még kevésbé a gabona exportállamok természet eredményei.

Dehát a spekuláció tulteszi magát a reális felfogáson és azt mondja, hogy az ideai termés megközelíti az 1903. évi kitűnő esztendő termését. Ezt a mondást lehet most mindazokban a lapokban olvasni, melyek mindenkor a gazda érdekel szembe helyezkedve a merkantilizmus egyoldalú és mondhatjuk kizsákmányoló érdekeit szolgálták.

Ennek az állításnak a bebizonyítása nem könnyű dolog, de a börzeérdek ezzel is megbirkózik. Azt mondja ugyanis, igaz, hogy az 1903. évi és az 1905. évi termés között 6.450.075 métermázsza differenzia mutatkozik, de ez a különbség eltűnik, mihelyt figyelembe vesszük, hogy 1903-ban a bevetett terület 452.452 kat. holddal több volt, mint 1905-ben. Nem tudjuk ugyan, hogy a börze statisztikusa honnan vette a terület csökkenést, mikor az merőben ellenkezik a hivatalos adatokkal. Ugyanis a központi statisztikai hivatal 1903. évi összeírása alapján a bevetett terület volt: buza 6.031.546, rozs 1.979.351, árpa 1.817.128, és zab 1.787.809 kat. hold. Az ideai termésbecslésnél a hivatalos kimutatás ugyancsak ezeket a területeket veszi a becslés alapjául annak jeléül, hogy a terület nagy-

ságban nem történt oly lényeges változás, mely millió métermázsával befolyásolhatná az eredményt. Ennek daczára a spekuláció azt mondja, hogy a 79 millió mm. gabonatermés, ami az idén termett éppen annyi, mint a 85 millió métermázsza, mely 1903-ban termett. Szerin e tehát nem kell kevesletet honorálni, hanem igenis lenyomni a vezető termény, a buza árát.

És a spekuláció azt az érvet sem akarja elfogadni, hogy habár az idén 4.2 millió métermázsza búzával több termett, mint tavaly, mindazonáltal jó termésű évekhez viszonyítva a hiány ugyancsak 4—5 millió métermázsza.

A nemzetközi gabonapiacok árai is ráczáfolnak a mi kedves börzeánereinkre. Ugyanis aug. 10-én a buza ára volt Budapesten 17.60—17.75 kor., Wienben 18.40—19 kor., Berlinben 20.06 kor., Párisban 21.66 kor., Londonban és Liverpoolban pedig, tehát a nemzetközi szabad piacokon 17.55—17.71 korona. A budapesti ár tehát nem magasabb, mint a londoni, holott az utóbbihoz hozzá kell számítanunk a fuvar, biztosítási költségeket és a vámot, hogy a budapesti árat megkaphassuk.

Tehát a gazda bőrre folyik ismét a játék? Vajjon meddig? Mindaddig mig a börze méregfogát, a fedezetlen határidőüzletet ki nem törjük.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Gondolatok a leánynevelés köréből.

Elvezetheti-e az iskola az embert a boldogság révébe?

(Korunk a harezok kora.)

III. Rész.

Mielőtt e fontos kérdésre megadnók a feleletet, elvezetem önöket, tisztelt olvasóim, a paradicsomkertbe, a hol láthatják a békének, a boldogságnak túlaradó folyamat, összüleinknek Istentől nyert dicső örökségét, de láthatják egyszersmint az anyagyt is, kezében a lángpallóssal, a mint a bukott emberiséget a béke kertjéből kiüzi.

Hallhatják ott a legszentebb éjnek anyagi himnuszát: »Békesség e földön jóakaratu embereknek,« de az igazságosságnak rettentően komoly ígését is: »Nem békét hozni jöttem; hanem a kardot!«

Ezzel megszereztük a kulcsot az egyesek s a népek életének titkához. Ismerjük a test s lélek harcának okát, azon harcznak, mely

csak akkor ér véget, a mikor a Legyőzhetetlen diadalát az összegyűlt népek egyetemének ki fogja hirdetni.

Nekünk tanítónőknek is van hivatásunk révén részünk e harczban. Reánk bizvák Istennek, az egyháznak s a hazának legdrágább kincsei: a gyermekek. És a legfőbb jóért kitör a lángoló harcz. A mi feladatunk, az iskola feladata: lehetővé tenni mindenkinek elérnie azt, a miért küzd, mindenkinek boldogságot juttatni osztályrészüli. Mi a boldogság? Azt hiszem a kívánságok, a vágyak elcsönvesülése. Ugy vélem korunk is megkapó illusztrálása e fenséges igazságnak: »Nyugtalan a mi szívünk, valameddig csak Istenben meg nem pihen.« Mert hiszen mi egyebet keresnek mindnyájan a bölcsészek, nevelők, népboldogítók, munkásbarátok, mint boldogságot?

Nem régen hangzottak el a következő szavak: »Tagadom hogy az ember azért van, hogy e földön boldog lehessen; legfennebb csak derekasságról leheteg szó«. E szavak bizonyosságul szolgálnak amaz igazság mellett, hogy a boldogság felé mindenki törekszik, csupán a módban és az eszközökben lehet kü-

lömség. Eszembe jutnak Rückertnek a nagy költőnek örökszép szavai: »A népek és vallások mind találkoznak abban a hitben, hogy van legfőbb jó s azt keresik is, de e kettős kérdés választja el mint örvény őket egymástól: hol keressék és hogyan keressék.«

Minden ember, még az is, ki a katekizmust sem tudja, szóval és tettel hirdeti: Azért vagyunk e földön, hogy boldogok legyünk.

Istentől Istenhez. E két szóban találná fel a világ az égető társadalmi kérdés megoldását ha csak az emberi büszkeség nem vonakodnék, ahhoz fordulni ki joggal mondotta önmagáról: »Én vagyok az ut, igazság és élet.«

Mikor pihennek el vágyaink? Majd csak akkor, a midőn teljesülnek, vagy amikor annak tudatára jövünk, hogy az óhajtott jó csak lát-szólagos volt. Mivel az ember testből és lélekből áll, vágyai, kívánságai is testiek és lelkiak, vagy is földhöz kötöttek és örökkévalók. Abban áll pedig az igazi boldogság, ha a lelki vágyak ragadják a hatalmat magukhoz a földi vágyakozások fölött. Nem csupán azért teremtett minket Istennek bölcs karata, hogy testi

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTELLER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

angol divatszabó-cég

☐ Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ☐

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi öltönyöket, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costumok, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

Dési Géza nyilatkozata.

Dési Géza, amint ismeretes, ismételt az általános választó jog feltétlen hívének vallotta magát. Legutóbb a vasárnapi szociálista gyűlésen is nyilatkozott ez ügyben, s hangsúlyozta, hogy az augusztus 23-iki pártértekezleten fel is veti a kérdést. A konferencia azonban elmult anélkül, hogy Magyarországi országgyűlési képviselője ebben a dologban felszólt volna. A *Polgár* cz. lapnak politikai munkatársa erre vonatkozólag meginterjúvolta Dési Gézát, aki a következőket mondotta:

— Természetesen az én álláspontom az általános választói jog tekintetében nem változott. Hogy a tegnapi pártértekezletünkön nem szóltam fel, ennek az a magyarázata, hogy *Tisza István gróf pártvezérrel másként állapodtam meg.* Az értekezlet előtt ugyanis tanácskoztam Tiszával s úgy állapodtunk meg, hogy a nagy, demokratikus reformmal a legközelebb összeülő programkészítő-bizottság behatárolja foglalkozni, miután ezt a kiváló fontosságú kérdést kellő előtanulmány tárgyává kell tenni. Én a magam részéről a párt 30–40 képviselő-tagját nyertem már meg ez ügynek, de én sem tartottam helyesnek a kérdés ötlet-szerű felvetését, nehogy esetleg leszavaztatásnak tegyem ki. Remélhetőleg a bizottság, de a plénum is magáévá fogja tenni az általános választói jogot, a mely a szabadelpártnak legelső kötelessége. (?)

A vizsgálat alatt levő mandátumok.

Az országgyűlés tagjai között, dacára az előrehaladt időnek, még sok igazolatlan képviselő van. Ez idő szerint az alábbi mandátumok vannak még vizsgálat alatt: Damján Vazul (Kőrösbánya), aki ellen a Házhoz benyújtott panasz alapján a IV. vizsgáló bizottság rendelte el a vizsgálatot. Vizsgáló biztos: Barabás Béla. Mihály Tivadar (Nagyilonda), a vizsgálatot a III. vizsgáló bizottság rendelte el, vizsgálóbiztos: Egry Béla, aki a jelentéssel már elkészült. Radics Jenő (Orczfalva) mandátuma ellen a VII. vizsgáló bizottság rendelte el a vizsgálatot, amelyet Mezőssy Béla vezet. Ugyancsak vizsgálat alatt vannak még a következő képviselők mandátumai, melyeket kérvénnyel támadtak meg s így a Kuria dönt

felettük: Révai Mór (széki választókerület), Blaskovics Sándor (Szombathely), Csillaghy György (Privigye), Hertelendy László (Lőcse), Buteán János (Belényes), Dániel Tibor (Deés), Lázár László (Dobra), Buza barna (Sátoralja-Ujhely), Rudnyánszky György (Verbó), Demkó Kálmán (Nagymihály), Montbach Imre (Nagyiglód), Hermán Ferencz (Fülöpszállás), Bornemissza Elemér (Szilágycseh), Baji Lajos (Nagybánya), Bauer Mihály (Nagymárton) és Somogyi Aladár (Török-Szent-Miklós.)

A politikai válság.

A Fejérvári-kormány mindenképpen be akar rendezkedni, egészen otthonosan. Egész sereg olyan javaslatról beszélnek, a melyeket a kormány be akar nyújtani szept. 15-én.

A hogy a javaslatok hire jár, előre látható, hogy egyik sem komoly célzatu. Tudják Fejérváriék, hogy a mostani parlament nekik semmit meg nem szavaz. De hát jók ezek a javaslatok. Egyik részük arra jó, hogy izgasson a kormány mellett, másik részük pedig a koalíció megfélemlítésére van szánva.

Állítólag öt javaslatot fognak szept. 15 re a Ház elé terjeszteni:

1. az általános választási jogról,
2. a progresszív adóról,
3. a földterhermentesítéséről,
4. a latifundiumok megváltásáról és parcellázásáról és
5. a tisztviselők fizetésrendezéséről.

Ezenkívül sugdosnak a papi javak szakulárizációjáról. E célzatu világos: csupa kortes fogás; meg akarják nyerni a szociálistákat és a tisztviselőket és meg akarják fenyegetni a mágnásokat és a papokat. Ha véletlenül sikerülne nekik többséget kapni, elsősorban megszavaztatnák az ujonczokat és a katonai és egyéb közös terheket, azután elmennének; ígéreteik az utódokat nem terhelnék és a javaslatok a lomtárba kerülnek.

Apponyi cikke.

Gróf Apponyi Albert »A törvényes ellentállás« című cikksorozatának harmadik része jelent ma meg a B. H.-ban. Ebben a cikkben

az ujoncz állítás megtagadásának jogát fejtegeti Apponyi és gondolatmenete a következő:

A leszavazott kormánynak lelkiismereti kötelessége, hogy helyéről távozzék, ha pedig nem teszi, bizonyos szükséges intézkedéseket megtenni az ország érdekében köteles és ha itt hibákat követ el, ezért még külön felelősségre vonható, éppen úgy, mint az olyan intézkedésekért, amelyekre nem volt okvetlenül szükség és a következő, törvényes kormány határozatainak prejudikált.

A király, amikor törvénytelen, leszavazott kormányát nem küldte rögtön el, mulasztást követett el és a felelősség ezért is a kormányt illeti. Az országgyűlésnek nincs joga rá, hogy kormányt elküldjön, vagy kinevezzon, de módjában van, hogy vád alá helyezze és elítélje, valamint módjában van, hogy a kormányzás eszközeit, adót, ujonczot tőle megvonja. Am a törvényhozás ezt a jogát nem gyakorolja vak következetességgel sablonszerűen. Ha az országnak kárát akarja elhárítani, égető szükség esetén intézkedhet, sőt meghatározott költségeket is szavazhat meg anélkül, hogy ezzel az ellentállás hatályát gyengítene.

A harmadik tényező, amely a törvénytelen kormány eltávolításához hozzájárulhat, a törvényhatóság. Adót és ujonczot minden alakjában, tehát az önkéntest is kötelessége megtagadni. Az ilyen inparlamentáris kormányzat folytán előállott ex-lex lényegesen különbözik más rendkívüli körülmények, például obstrukció folytán előállott törvényen kívül való állapottól. Most a törvényhozás határozottan megtagadta az adót és ujonczot, míg a második esetben csak nem volt módja rá, hogy megadja. Az eddigi ex-lexekben tehát az önkéntes adót és ujonczot beszedés joguk volt a törvényhatóságoknak, most azonban nem.

Az 1888. XVIII. t.c., amely rendkívüli esetekben megengedi a tartalékosoknak, póttartalékosoknak a rendes fegyvergyakorlaton és kiképzésen kívül való behívását is, a mai helyzetre nem alkalmazható, mert a törvényhozásnak nem lehetett az a szándéka, hogy a törvényhozás többségének alkotmányos ellentállását gyöngítse, hogy aztán embertelenség is volna a kormánytól, hogy amikor a törvényhatóságok ellen mennek nyíltan, erőszakkal fellépni, ártatlan polgárokat büntessen. Ez éppen olyan eljárás, mintha a hadvezér sebesültek és asszonyok előreküldésével védi a hadállását.

erőinket fejlesszük, hanem azért, hogy Isten legfőbb akaratának szolgáljunk.

Kérdezzük csak meg a hajdanna avagy a jelennek bölcsseit, még azokat is, kik a földi örömeik élvezésére is hívnak fel bennünket, van-e igazi boldogság a gazdagságban, tisztelben, tudományban és jóllétben? Panaszaik csupán a bölcsök bölcsének ígését nyögik felettük: »Vanitatum vanitas, — hiúságok — hiúsága — minden e világon.« S megerősítik siralmas halálukkal e panaszokat azok, kik kétségbe estek boldogságuk felől s a kik bizony nem csupán a szegények és becstelének közül kerültek ki.

Nyugalomunk, boldogságunk tehát csakis földöntuli lehet. Tudjuk, hogy Hippo nagy püspökének Fecisi nos ad te-je mai napság is érvényben van és hogy a soha meg nem szűnő hájsza és küzdés a testnek és szellemnek javai felé, mélyen az emberi léleknek természetében gyökereznek, mely csak végtelen boldogsággal elégszik meg. És ide, Istenhez kell az iskolának az embert vezetni. Isten a Megváltó által közvetlen összeköttetésbe lépett az emberekkel. Ez okból a keresztény iskola vezetheti legna-

gyobb könnyűséggel és legnagyobb biztonsággal a boldogsághoz növendékeit. Az iskolaharcok hullámai vigasztalásunkra a tiszta vallásos meggyőződésnek valóságos drágagyöngyeit hozták napvilágra. Csak azokra a dicső szavakra hivatkozom, a melyeket Lajos bajor királyi herceg ő fensége, vagy a melyet Schneider dr. főszentszéki elnök mondott 1902. május havában, a birodalmi gyűlésen: »Olyan gyülekezet színe előtt állok, mely a meggyőződés teljes erejével vallja: Te vagy Krisztus az élő Istennek fia, amely az örök igazságnak szájából vette ez ígéket: Te szikla vagy s e sziklára épitem anyaszentegyházamat.«

Ezzel elismerjük az egész világ előtt, hogy a valódi boldogságot csupán Krisztusban az anyaszentegyház által találjuk fel. Az embereket Krisztushoz vezetni tehát annyit tesz, mint őket boldoggá tenni; őket Krisztustól és az anyaszentegyházról elválasztani annyit tesz, mint őket boldogtalanokká tenni.

Mily nagyon hangsúlyozzák napjainkban az egész vonalon, hogy az iskola nemcsak oktató, hanem és pedig elsősorban nevelőintézet is. Tudjuk, hogy a nevelés célja az embert

minden erejének fejlesztésével, képessé tenni arra, hogy életcélját önállóan kiküzdve, boldoggá lehessen. Ha mi a gyermekeket egyoldalul s nem élethivatásuknak megfelelően neveljük, akkor őket elneveljük. Ebben gyökerzik az iskolától való azon követelés, hogy az a növendékek erőt ne csak egyes órákon, hanem állandóan és következetesen az ember végcélja felé irányítsa. Más szavakkal: minden nevelésnek céltudatosnak kell lennie, következőképen el sem lehet képzelni az igazi nevelést a hitnek éltető lehellete nélkül.

Mit értenek némely emberek a műveltség fogalma alatt, a kik azt erősítik, hogy a műveltségnek a vallásossághoz semmi köze? Ők valamennyi vallással és felekezettel közös etikai alapot keresnek, de e mellett nem veszik észre, hogy fegyverüket önmaguk ellen fordították. Sőt még istenfélelmet és jámborságot is követelnek. Arról azonban hallgat a krónika, hogy hol és hogyan érvényesülnek. Ezek az erények felfogásuk szerint valószínűleg csak a hittanórákhoz tartoznak és a nép azon tömegének valók, mely szívesen kapkodna pénzeszsákjaik és javaik után. Ilyen okokból és ilyen értelem-

Lithion tartalmu!

Gyógyvíz és üdítő ital.
Szénsavdús.
Könnyen emészthető!

A singléri

SZULTÁN-FORRÁS

Lithion tartalmu!

húgyoldó és húgybajtó hatásu!

Szakorvosok előkelő betegek vesebajoknál, húgyhólyag-bántalmaknál, emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák, illetve használják Magyarország legolcsóbb gyógy- és élvezeti vizeinek egyike. A SZULTÁN-forrás kútközelisége: *Holónia Béla Eperjes* — Kapható *Kádár János* urnál *Nagyvárad*.

A kormány részben már megsemmisítette és még meg fogja semmisíteni a törvényhatóságok határozatát. De ez a megsemmisítés érvénytelen, mert a municipiumok az 1886. XXI. t.-cikk 20. szakasza alapján járnak el, amikor pedig még alkotmányos kormánynak sincs felülvizsgálati joga. Tegyük fel azonban, hogy a törvénytelen kormány ezt el nem ismeri és a tisztviselőket elmozdítja, helyükbe a maga közegeit ülteti. Ezeknek semmi jogos hatalmuk sincs, csupán az anyagi erőszak eszközeivel rendelkeznek, mint a Bach-huszárok, engedelmessé tenni nekik senki sem köteles. A törvénytelen kormány tehát nincs törvényes módja arra, hogy kormányozzon és egyetlen helyes cselekedete csak az lehet, hogy távozik.

Megyei adminisztrátorok?

A Hazánk ezeket írja:

— Értesülünk oly dolgokról, melyek ismét felszínre vetik azt a gyanút, hogy a Fejérvári-kormány el van szánva a nyílt abszolutizmusra. Forrásunk szerint báró Fejérvári keresett és már talált is olyan embereket, kiket a renitens vármegyék élére állítva a hírhedt adminisztrátor-rendszerét egyletűre burkolt, de később esetleg a maga teljes, hamisítatlan mivoltában feltámaszsa. Eddig négy névről van tudomásunk, amelyeknek viselőiről beavatott körökben tudják, hogy névleg főispánok gyanánt, de teljesen adminisztrátori allűrökkel és teendővel küldetnének a törvényhatóságok nyakára. A négy kiszemelt törvényhatóság, melyeknek neve tudomásunkra jutott: Pestmegye, Bács-Bodrogmegye, Veszprémmegye és Budapest székesfőváros.

Levél Erdélyből.

Dés, augusztus 24.

Kedves Szerkesztő ur!

Miután nem háltam kosályi kis szobámban, (hol ablakom alatt a rezgő nyárfa lombjainak halk suttogása szokott álomba ringatni, hanem ott, hol a honfoglaláskor »Árpád és vezéri háromszor Deuszt kiáltanak«, — bár nem vagyok babonás) megszámláltam a gerendákat, hadd lássam mit álmodom. Azt tartják, hogy a mit az ember idegen helyen álmodik, beteljesül, ha előzőleg megszámlálja a szobában levő gerendákat és sarkokat. Ugy-e az következik most, hogy mit álmodtam. Na hát kérem szeretettel méltóztassék meghallgatni.

Azt álmodtam, hogy visszaérkeztem Váradra. Az állomásnál folszálltam a villamosra s úgy mentem a lakásomra. Másnap mindjárt szemlét tartottam a város fölött. Na és nem ismertem rá, úgy átalakították, amíg én távol voltam. A Fő-uton a házak szépen sorjába állottak s igazán meglepett, hogy a járdák csaknem 3 m. szélesek voltak. Dr. V. Zs. háza helyén egy óriási négyemeletes épület állott. A kíváncsiság ide vitt be. Tetszik tudni ez kulturpalota volt. Mindjárt az első emeleten találkoztam a városi magisztrátussal. Valamennyien az oldalbordáikkal voltak (még a város általam nagybecsült polgármestere is). Az egyik ur — a nevét nem mondhatom meg, hogy ne méltóztassék azt hinni, személyeskedem — hozzám fordult: »Lásna barátom! Ilyen még Szegeden sincsen. Nézze meg kérem azt a sok huza-vonásos könyvtárt. Na há gondolta ezt ön? Ne feledje el megnézni a régiségért, a 2. emeleten van.« Én tátott szájjal bámultam. Mit beszél ez az ur? Addig ő megnyomott egy csengőt, mire egy ur lépett elő. Kérem kalauzolja el ezt az urat. Mindenfelé régi ismerősökkel találkoztam.

Valamennyi derűs arccal fogadott s rendkívül elegánsan volt öltözve. Na hát én sohasem tudtam e helyzetbe bele találni magam. Főnkad az állam s így nem tudtam szólni. Egy kérdőjel voltam. De úgy látszik azok az urak remek lélekbuvarok voltak s eltalálták a gondolatom: »Hja barátom, hiszen ön elmaradt a világtól. Látja ezt a kulturpalotát Vlassicsnak köszönhetjük. Amióta Andrassy kabinetet alakított, másképp megy minden. A mi minket illet? . . . na hát tudja kérem: a fizetésrendezés! — Volt már a Redoutban?«

Én még mindig nem tudtam szóhoz jutni.

— No jöjjön! Egy ur karon csipett, lent folszálltunk a villanyosra s a régi »Fel-ete Sas« helyén szállottunk le. Uram Isten, de szép palota! Én csak ámultam-bámultam, amíg az az ur tele beszélt a tejem mindennel. Arra emlékszem, hogy láttam szép képtárt s egy hatalmas táncztermet. »Van kedve kocsi-kázni?« Be sem várta a feleletet, cipelt tovább. Villanyoson összejártuk a város csaknem valamennyi utcáját. De micsoda átalakítások! »Lásna kérem az az ügyvédi kamara. Az pedig ott a tanítók otthona. Nézzen csak ide, ez a nagyváradi írók és művészek köre. — Szervuszok fiúk! (Tetszik tudni, akkor léptek ki onnan Keszler, Tóth, Székely Irén s egy ne-

hányan még.) Remek a társulata Somogyinak. Egyetlen betöltetlen szerepköre sincsen. Emlékszik? itt a Pecze folyt. Lásna milyen remek házak vannak fölötté. A viz csatornákon folyik e helyen. Éppen így van a Páris patakkal is.«

A hadapród iskola előtt leszállottunk. »Na innen gyalog megyünk tovább. Hallja? Mindenütt magyarul vezényelnek. Itt meg-lincselik most azt a tisztet, aki egyetlen szót szól németül. Káromkodni is magyarul káromkodnak. Ez a szép épület pedig a lövőház. Ide járnak ki a város diákjai, jogászai, — itt az egész fiatalság szabad idejében. Most nem lát zsufolt kávéházakat, elállott járdákat, most mindenki a lövésben gyakorolja magát. Még az elemi iskolákban is tanítanak löni. Hiszen mit beszélék, ön ezt jobban tudja mint én.

— ?

— »Na kérem! És most a Gilányi sor végén vagyunk. Ülünk föl s menjünk haza.« Egyszerre a kultur palotában voltam ismét. Tágas nagy olvasó terembe vezetett. Mennyi ember! Egyik könyvet, a másik folyóiratot, a harmadik élcz lapot olvasott. Legtöbben azonban a napi lapokat olvasták. Kisértem egy lapot nyomott a kezembe: »Ez egy helyi érdekű és a legjobban szerkesztett lap. A Tiszántúl. Most 32 oldalas.

— Akartam mondani, hogy nekem mondja? — de még mindig nem tudtam szóhoz jutni.

— Lásna barátom. Most aztán igazán meg-vagyunk elégedve. Igen, ne feledje el ma este elmenni a Kath. Kör felolvazó estélyére. A diszteremben lesz. Ott a hol régen a kerthelyisége volt. Hanem most én megyek, dolgom van van. Bocsásson meg, hogy elmegyek, de . . .

— És én ballagtam a Kath. Kör felé. Kerestem a Tiszántúl szerkesztőségét. Megakartam mondani, hogy hát ez mégis csak rettenetes. Mindennap olvastam a lapot s ezekről az ujtásokról egyetlen szót sem írtak. Jártam jobbra-baira Végül az utcafeleli oldalon, ahol volt régen a kör játszótér, rá akadtam a szerkesztőségre. Az ismerős gárda mellett egy teljesen ismeretlen gárda. Micsoda lázas munka. Aztán milyen modern szerkesztőség! A régi gárdisták egyike elő ugrik: »Szervusz Tankréd. Kerülj beljebb.« Kerültem-e, nem-e? — de valamennyien dusan megrakott asztalnál ültünk. »Na hát ez nálunk így szokás. Minden este 7 órakor együtt vacsorázunk. A falat még a számban volt, a mikor a szerkesztő ur kijelölte a helyem: »Tankréd ur ön itt fog ülni ezután.

ben még maga Voltaire is áhitozott vallásosság után. Hét, tíz évig foglalkoztunk tanítványainkkal, s nem juthattunk annyira, hogy azok meg-adhassák az igazi, helyes feleletet eme kérdésre: »Mi a rendeltetése reményekben és csalódásokban gazdag, örömeiben dus, fájdalmakban még dusabb életnek?«

Mi lenne akkor, ha az iskola nem adná a tanuló kezébe az Ariadne fonálát, mely őket az életnek tévelygő labyrintusán át a legfőbb jóhoz, Istenhez vezesse, ki magasan fölötté áll minden időknél, pártoknál és harcoknál? Nincs a műveltségnek a vallásossághoz köze?

Ama bizonyos apa, ki egyik fiának a valódi gyűrűt adta s két másik fia számára hamisat csináltatott, mégis csak megcsalta fiait, mert mindenik abban a hitben volt, hogy nála van az igazi gyűrű. Csak aztán ne volna olyan rettenetes nehezen elviselhető a kétely. Tűzzel szeretném a műveltséget összehasonlítani; a műveltség bevilágít a természet titkaiba; műveltség, képzettség megtisztítja, megvilágítja a társadalmi és politikai életet, annak minden irányában. Mert hát: »Jótekonny ennek a tűznek hatalma, ha azt a valóság fékezi, őrizi. de rettentő lesz ez égi hatalom, ha bilincseiből kiszabadul és saját nyomdokaiba lép.«

Feltűnő, hogy a klasszikus ókorok úgy

nyilvános, mint magánéletét a vallásosság szel-leme, mennyire áthatotta. De, miként azt a történelem bizonyítja, mihelyt elfordultak az emberek a becsülettől, a szenttől s az istentől, alásülyedt Hellás és Róma, s ezt a sülyedést nem tudták meggátolni sem a bölcsészet sem az államművészetek.

Míg Ciceró még csak kételkedik azon, vajjon a hűség, a hit, az emberi társadalom, az igazságnak eszméje léteznek-e, vallásosság nélkül, addig Plató határozottan kimondja: »Ki romba dönti ki a vallást, az romba dönti az emberi társadalom létezésének jogalapját.« Így aztán annak az iskolának oktatása, mely a hit-tanítást heti 2 órára zsugorítja össze, nem lesz-e, — hogy egy kiváló püspöknek szavaival éljek — » az ellenmondásnak, a romlásnak tanítása, bár nagyon emlegetik is, hogy a felvilágodottságnak és a haladásnak tanítása?«

De hát lehet-e az ilyen oktatás igazi eszközje a helyes nevelésnek s ezzel együtt a valódi boldogságnak? Csupán az olyan iskola vezetheti az embert az igazi boldogsághoz, mely a tiszta vallásosság alapján az embernek értelmét és akaratát nevelés által oda fejleszti, hogy képessé legyen munka és imádság által az életnek bármily körülményei közt elégedettné lenni s örök célját elérni. Rövid vonások-

ban két részben bemutattam, hogy miként való-sítják meg e célt a keresztény szellemű iskolákban. Az iskola nem kísérleti intézete az ideig-óráig tarló paedagógiai és módszertani fel-fogásoknak. Annak aránylag rövid idő alatt igen nagy feladatot kell megoldania, s épen ezért céltudatosan s biztosan kell dolgoznia. Hogy ezt megtehesse figyelembe kell vennie, hogy mire van szüksége a népnek s a kornak.

Ezuttal nem akarom azt a kérdést tüzetesen fejtegetni, hogy miként kell a testi nevelést eszközölni, hogy egészséges testben egészséges lélek lakozzék. A lelkiezőknek formai képzéséről sem akarok beszélni. A helyes irányban haladó iskolai élet úgy is arra törekszik, hogy tanítványainak gyors, igazi ismereteket gazdag, könnyed, hű és készséges emlékezőtehetséget, élénk fegyelmet, képzelőtehetséget, nyugodt, mély kedélyt, helyes és erős akaratot adjon, hogy ezen erőknél boldogító hatalma az emberi lélekre és testre jótékony hatással legyen.

A formaihoz csatlakozik az anyagi képzés. Ujjab iskolai tanterveink örvendetes módon most már nagyobb tekintettel vannak a gyakorlati élet követelményeire s remélhető, hogy hovatovább mind fejlettebbek lesznek. Különösen kívánatos volna ez a női, u. n. vasár és ünnep-napi iskoláknál.

Szülők figyelmébe!

Az iskolai év bekezdésével —
A gyermekek teljes és czélszerű felruházása —
legelőcsőbb árban, legnagyobb választékban —

Leitner Lázár-nál

Nagyváradon, Zöldfa-utcán, a Zöldfa-kávéház ajtajával szemben eszközölhető.

Vesse le a kabátját, itt nagy a hőség. Arpád! Szivart és hűsítőt.»

Igazán nem tudtam mi történt. Végre aztán úgy éreztem, hogy a nyelvem mozog. Elő is adtam; amiért nem irták meg ezt meg amant. Kikeltem — de magam ellen . . .

A szerkesztőség tagjai összenéztek. Az egyik, a mig én beszéltem, a telefonhoz lépett. Pár perc mult el. Fehér sapkás urak léptek be. Egyik szólt: »Kérem kövessen«. »Hova menjek?« — Erre a szinikritikus átszólt: »Legyen szives menjen el ma este helyettem a nyári szinkörbe. Helyi szerző darabját adták elő. Kérem tegye meg. Ezek az urak inspekciós tüzoltók, szükség esetén mentők, na ne féljen, csupa intelligens elem. Együtt szoktunk menni. A nyári szinkör a Hidegser-utca végén van.«

Gummiradlison karikáztunk tovább. Az elmekórház előtt egyik szólt: Jöjjön be kérem egy kis hűsítőre.« Ott az inspekciós segédorvos mutatkozott be s bekisért egy szobába; »na hát itt megirhatja a kritikát, hiszen a nyitott ablakból hallja az éneket. Csitt, halga . . .«

Gyönyörű női hang ütötte meg füleimet. »Hiszen kérem ez nem új darab, ez a Lili keringő. Oh mily bohó valék.«

Igen kérem, a Lili keringőjét énekelte a házi csalóány, a mire én Désen — felb-reddtem.

Szerkesztő ur kérem én még most is reszketek. Nem tudtam, hogy lehetett ilyet álmodni. De hát az álom vajjon csakugyan beteljesül-e? Ez részben örömmel, részben aggodalommal tölt el.

Mit szól hozzá kedves Szerkesztő ur, van-e valami az álomban?

Föltettem magamban, hogy soha többé nem fogom megszámlálni a sarkokat és gerendákat. Szívélyes üdvözlettel:

Tankréd.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Aug. 31. Képviselőválasztás Biharon.
Szept. 2-3. Iparosifjak szinielőadása.
Szept. 23-25. Lövészegylet tennisz-versenye.

* **Személyi hír.** Palotay László praelátus, apátkanonok, egyházmegyei tanfelügyelő, Budapestről hazaérkezett.

* **A tábori püspök bérmakörutja.** Belopetoczky Kálmán dr tábori püspök, mint jeleztük, tegnap a bárándi esperesikerületben Berettyószentmártonban és Mezőpeterden bérmált. Berettyószentmártonban 51 hívőt részesített az erősség szentségében. Délelőtt 10 óra-
kor Mezőpeterdre indult kíséretével a püspök, kit a község határában Csiffra Kálmán járási főszolgabíró fogadott. Itt 54 hívőnek szolgáltatta ki a bérmálást. A hivek, mint egész bérmakörutján, ezekben a plébániákban is lelkesen fogadták s óvációkban részesítették a főpásztort. Tegnap az esti órákban Nagyváradra érkezett kíséretével a püspök, honnan ma Sályiba megy s ezzel a tenkei esperesikerületben kezdi meg a bérmálást. A püspököt ez alkalommal Bunyitay Vincze székesegyházi főesperes, apátkanonok és Fetser Antal provikárius, apátkanonok kísérik utjában. Az éjt Sályiban tölti. Vasárnap, augusztus 27-én Nagyszalontán, végül kedden, 28-án Bikácson adja föl a bérmálást a pök, aki itt be is fejezi bérmautját.

Megemlítjük egyuttal a már fölsorolt adatok pótlásául, hogy a megbérmáltak száma Debreczenben 1133, Hosszupályiban 265, Derecskén 192, Furtán 242 volt.

* **A jövő évi virilisek.** Pár nappal ez-
előtt közöltük a nagyváradai városi adóhivatal kimutatását azokról a nagyváradai adózókról, akik a legtöbb adót fizetik, A névjegyzékből állítja össze a központi választmány a jövő évi virilisek névjegyzékét s ezért augusztus hó 30-ig a névsor közszemlére van kitéve. A névsor, ugylátszik nem tökéletes, mert egyes olyan adózók adóösszegét nem tünteti fel helyesen, akik több ingatlan után vagy különböző városrészekben fizetnek adót. Tegnap már négy ilyen felszólalás érkezett be a városhoz. Leviter Miksa, a László malom vezérigazgatója, Ternyei Antal, a Gazdasági és Iparbank vezérigazgatója, dr. Hoványi Gyula jogtanár és Kugler Albert kereskedő adtak be felszólalást, amiért a névjegyzékből kihagyattak.

* **Biharvármegye czimerlevele.** Oswald Lajos megyei főlevéltárnak előterjesztésére Biharvármegye alispánja a következő felkérést intézte Bunyitay Vincze apátkanonokhoz:

A vármegye czimerének hiteles megállapítására többször szükség lévén, az adományozó czimerlevél (armalis) eredetijének felkutatása és megszerzésére lépéseket óhajtván tenni, azt hiszem, hogy mint e vármegye történetének alapos ismerője s mint a «váradai püspökség történetének» szorgos és fáradságtalan kutatója, aranytollu írója — megörökítője — Nagyságod bizonyára fog tudomással birni a vármegyét oly közletről érdeklő fontos okmány hollétérol. Ez okból vármegyém nevében tiszteletteljesen bátor vagyok felkérni, hogy amennyiben a kérdéses okmány hollétérol Nagyságodnak tudomása lenne, azt velem közölni s a vármegye részére leendő megszerzését fáradságot nem ismerő ügybuzgalmával és közismert egyéniségének hathatós támogatásával, elősegélni kegyeskedjék.

Valószínű, hogy a rég elveszett czimerlevél most már Bunyitay Vincze apátkanonok, a kiváló történetíró segítségével, csakhamar felszínre kerül.

* **Aszfaltozás amerikai módon.** A modern technika legújabb eszközeivel dolgozik a magyar aszfalt gyár rst. Nagy-Várad Fő-
utczáján. A két aszfalt olvasztó amerikai géppel már a vasut állomás felé készítik a gyalogjárókat, a másik két új olvasztó és kavaró gépet pedig most állítják fel a színház mögött. Tegnap a Bémer téren ismét egy új hengerelő gőz-
gépet vettek munkába. Az aszfalt alá készített betonra szurokban kevert apró kavicsot szór-
nak el pár centiméter vastagon s a két óriási hengerrel bíró gőzgéppel hengerezik egyenle-
tesre. Az érdekes munkálatnak állandóan sok nézője van.

* **Áthelyezés.** Dr Nagy Zsigmondot, ki rövid ideig, mint tollnok működött Biharvármegye kir. tanfelügyelőségénél, — a m. kir. vallás és közoktatási miniszteriumba helyezték át szolgálatátelre.

* **Változások a hadapródiskola tanári ksrában.** Mint már régebben említettük a nagyváradai hadapród iskola tanári ksrában az új évfolyammal nagyobb változások lesznek. Az áthelyezések már megtörténtek. Palotás Fausztin százados, a magyar nyelv, irodalom és történelem tanára, kinek szép-
irodalmi sikerei városunkban is ismeretesek, a nagyváradai tanszéket a soproni főreáliskola irodalmi tanszékevel cseréli fel. A távozók között vannak továbbá Homoród-szentpáli Szentpáli Gábor százados, a mennyiségtan tanára, kit csapatszolgálatra osztottak be a 4-ik gyalogezredhez, hova még kivüle Seregély Dezső főhadnagyot a szabadkézi rajz tanárát és Kovács Mihály főhadnagyot a tereptan tanárát is beosztották. Jurassék Elemér száza-

dos a földrajz tanára Székesfehérvárra a 17-ik gyalogezredhez, Szóke Endre főhadnagy, az ábrázoló mértan tanára pedig a budapesti 1. honvéd gyalogezredhez lett csapatszolgálatra beosztva. A távozó tanárok helyeit a következő tisztek foglalják el: Kovács József főhadnagy a magyar nyelv és irodalomtörténet, Allbäcker Mátyás százados a mennyiségtan Winkler Ödön százados a magyar nyelv, Boka István főhadnagy a földrajz, Bende Gyula főhadnagy a tereptan, Istók Gyula főhadnagy a szabadkézirajz és Tóti Apáthy Jenő hadnagy az ábrázoló mértan tanítására nevezettek ki a nagyváradai honvéd hadapródiskolához tanáro-
rokol.

* **Örley Kálmán betegsége.** Mint értesülünk, Örley Kálmán volt margittai országgyűlési képviselő, súlyos betegen fekszik Budapestben a Vörös kereszt kórházban. A volt képviselő állapota, daczára a kezelő orvosok odaadó gondoskodásának, válságosra fordult s nem biznak felgyógyulásában.

* **Katholikus tanítók segélyalapja.** Mint jeleztük a katolikus tanítók segélyalapjának központi bizottsága tegnap délelőtt 10 órakor az angolkisasszonyok vácz-utcai templomában megtartott mise után ülésezett a Budapesti katolikus kör molnár-utcai palotájában. A közgyűlés iránt főként vidékről igen szép érdeklődés nyilvánult. Egyházmegyéket Palotay László praelátus, apátkanonok és Stark Gyula igazgató-tanító képviselték Igen sok vidéki képviselő volt jelen. Az évi közgyűlés megnyitó beszédét Walter Gyula dr esztergomi praelátus-kanonok közgyűlési elnök tartotta, aki kegyelletes szavakkal emlékezett meg beszédében a boldogult emlékeztető Steinberger Ferencz nagyváradai kanonokról, Csávolszky József vácz-
cimzetes püspökről, valamint Schultz Imre tanárról, a katolikus tanügy nagynevű halottairól.

A megnyitó után a közgyűlés jegyzője Bertalan Vincze esztergomi képezdei tanárt választották. A számadásokat elfogadta a közgyűlés s a fölmentvényt megadta. Aztán betöltötték a kilencz megürlt ösztöndijas helyet, amelyre hatvankilenc pályázó adta be folyamodványát. Az ösztöndíjak után a segélyek kérdését intézte el a közgyűlés. Negyven-negyven koronányi segélyben százhetven pályázó közül kilenczven részesült. A nagyváradai latin szertartású egyházmegyékből segélyezettek: Horváth István (Békéscsaba) és Kiss Lajos (Székelyhid), — a görög szertartású egyházmegyékből pedig Bitye János (Tötös) és Papp Mihály (Kövág). Az indítványok során Palotay László és Stark Gyula is alaposan hozzászóltak a fölvetett kérdésekhez. Az indítványokkal kapcsolatban, a katolikus iskolák biztosítása ügyében héttagu bizottságot küldöttek ki, amelynek tagjai közé Stark Gyulát is beválasztották. A közgyűlés háromgyed egykor ért véget.

* **Az E. K. E. Réven.** Holnap, vasárnap tartja az Erdélyi Kárpát-Egyesület a XV-ik közgyűlését, Réven a »Zichy Ödön«-cseppkőbarlangnál. A közgyűlés programja a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Választmány évi jelentése. 3. Számvizsgálók jelentése az 1904. évi számadásról. 4. 1906. évi költségvetés megállapítása. 5. Az új választmány és tisztikar megalakulása. 6. Esetleges indítványok. 7. Elnöki bezáró. — Délután 4 órakor kezdődik a »Zichy Ödön« cseppkőbarlang felavatási ünnepély programja a következő: 1. Hymnus. 2. A Zichy uradalom átadja az E. K. E.-nek a barlangot. 3. Az E. K. E. átveszi a barlangot. 4. Avató beszéd. Tartja Veress István ref. lelkész, az E. K. E. révi osztályának ügyvezető alelnöke. 5. Szózat. 6. Társas vacsora. — Várad felől d. u. 2 óra 15 perczkor érkezök előbb

részt vesznek a közgyűlésen, a barlang felavatásán ünnepeken és azután tekintik meg a barlangot. Az ünnepély iránt városunkban is nagy az érdeklődés.

* **Meglötte a kenyeres pajtását.** A fegyverrel nem jó játszani. Tudja ezt mindenki, azért sokszor mégis könnyelműségből történik szerencsétlenség. Ilyen véletlen szerencsétlenség történt tegnap délelőtt a *Püspök-fürdőben*. Kovács Tótyer és Kiss Péter, a fürdőbeli vendöglöben alkalmazott csaposok jóbarátok. Szabadidejüket többnyire együtt töltik. Tegnap délelőtt is játszadoztak. Könnyelműségből majd Kovács elővette revolverét s azzal ijesztgette pajtását. S a szerencsétlenség megtörtént, a revolver, mert meg volt töltve, — elsült s Kiss Péter összerogyott. A golyó mellébe furdott. Kovács persze aztán nagyon sajnálta a dolgot, de már nem tehetett mást, mint jóbarátja segítségére sietett. Kiss sebével behozták a Biharmegyei közkórházba. A seb husz napon tul gyógyul. Kovács ellen a királyi ügyészség megindította az eljárást.

* **Aranylakodalom.** Szép és lélekemelő családi ünnepet ült tegnap Élesden a község egyik derék agg polgára Balogh Adám, nyugalmazott m. kir. kataszteri mérnök, ki 1848-ban ott küzdött a nemzet önvédelmi harcában, mint tisz. Aranylakodalomát ülte nejevel született Hericz Amália urnóval. Ez alkalomból az agg házaspár az élesdi róm. kath. templomban hálaadó szent misét hallgatott, melyet *Leffelholcz* Gyula plébános tartott, ki a félszázados frigyre megújította az egyház áldását szép s megható beszéd kíséretében. A szép családi ünnepély alkalmából a jubiláns házaspár egy gyönyörű művi gazdagon aranyozott ezüstkelyhet ajándékozott az élesdi római katolikus templomnak.

* **Le a kalappal!** Kassa most egyszerre híressé lett a fölötté különös mód miatt, a hogy két hadnagyocskát kardját megbecsülte. Általános a csodálkozás, hogy a két hadnagy most is kardot viselve sétálhat.

Pedig van Kassán egyéb megesudálni való is, a min az odakerülő idegenek elmélkedhetnek, fejüket csóválva.

Van Kassán egy kávéház a sok között. Elegáns, esinos. Nyáron a nagy ablakokat kiszedik s nyílt csarnokká alakul a helyiség.

Egy ur bement s lévén kissé kopasz, a légjárat elől feltette a kalapját. Rögtön ott termelt egy pénzér.

— Tessék a kalapot levenni!

— Kérek egy kapuczinert.

— Tessék elébb a kalapot levenni.

S nem adtak addig kapuczinert, míg a kalap a fején volt.

Meghallotta ezt egy nagyváradai ur. Arra utazott, megpróbálta s ő is úgy járt. Itthon most panaszkodva adja tovább az esetet.

Pedig hát ebből egy dolog világos: a kassaiak igen kényesek a — kalapjukra. Annak a hálálra szurt, ártatlan családos munkásnak s az összevagdalt szerkesztőnek az esete fogja megmutatni, kétyesek-e a kassaiak egyébre is?

* **Névnapi üdvözlések.** Tordai *Vasády* Lajos Biharvármegye kir. tanfelügyelőt nevenapján sokan keresték fel őszinte üdvözlésükkel, jelölül annak, hogy buzgó működésével és megnyerő modorával nemcsak a tanügyi körök tiszteletét, hanem a társadalom széles köreiben is elismerést biztosított magának. A községi polgári műiskola tanestülete nevében *Winkler* Lajos igazgató és *Oó Dezső*, a községi elemi iskola tanestülete képviselőjében: *Réz Mihály*, *Balog K.*, — az orth. izr. iskolák részéről *Gábel* Jakab és *Márk* fejezték ki őszinte üdvözlésüket. A kir. tanfelügyelőség tagjai, néhány vidéki tankerület képviselője, valamint számos előkelő munkása közéletünknek volt nála — Lajos napján.

* **Vasuti megállóhely Dragonyesden.** A nagyvárad belényes-vaskóhi helyiérdekű vona-

lon Belényes és Szudrics állomások között a 24 sz. örháznál Dragonyesd elnevezéssel létesített új feltételes megállóhely f. évi szeptember hó 1-én a közforgalomnak átadatik. Személyi és podgyász díjszabási tekintetben az új megállóhely Belényes állomással egyesítettett, a két-tőnek egymásközi forgalmában pedig az 1-ső szomszédos forgalmu menetjegyek árai fizetendők. A megállóhely menetjegyekkel egyelőre nem lesz ellátva, a felszálló utasok részére a kalauznál való bejelentés alapján a szükséges menet jegyeket póttileték nélkül a vonatvezető fogja kiállítani.

* **Sikkasztás a dunaparti pályaudvarnál.** Schuller József a dunaparti teherpályaudvar pénztárnál, mint segédhivatalnok volt alkalmazva. Költekező életmódjára fizetése nem volt elég, tehát más segédforrásokról gondoskodott. Azt eszelte ki, hogy az olyan feladó vevényekre, amelyekre készpénzelőleget nem vettek a felek ő rá megfelelő összegű készpénz előleget és azt hordár utján a pénztárnál folyósította utóbb már ezzel nem érte be, látván hogy a dolog sikerül, vakmerőbbé lett és teljes feladó vevényeket hamisított. Az üzletvezetéség rájött a dologra és ismeretlen tettes ellen feljelentést tett a rendőrségen. A detetivek hamarosan kikutatták, hogy a hordárokat Busse Anna nevelőnő küldi, aki közös háztartásban él Schullerrel. Mindkettőt letartóztatták. Schuller is sikkasztott összeg nagyságáról felvilágosítást adni vagy nem tud, vagy nem akar.

* **A cigány-ügy rendezése.** Széll Kálmán belügyminisztersége alatt a belügyminiszteriumban külön osztályt szerveztek, melynek kizárólagos ügyköre a magyarországi kóbor cigányok telepítési ügye. A belügyminiszterium kérdőíveket küldött szét a törvényhatóságokhoz, mely módon lehetne legcélszerűbben megakadályozni a közrendre veszélyes cigánykaravánok kóborlását. A telepítés kérdésére vonatkozólag is a hatóságok véleményét kérte ki a miniszter s a kormány földvásárlások és földeknek részükre való bérbeadása utján véli legcélszerűbben elérni a telepítést. A miniszterium most újabb ipari oktatás utján, iparosokat akar nevelni a cigányokból, akik a földművelésre nem alkalmasak és 22 új állást szervez, melyeket ipari szakoktatásra alkalmas taitókkal tölti be. Elrendelte továbbá a magyarországi cigányok azon részének anyakönyvelését, akik eddig semmiféle egyházi, avagy hatósági anyakönyvben nem fordulnak elő.

* **Fojtogató cigányok.** Tegnapelőtt délután három cigányasszony beállított Széles-utczán *Kiss* nevű iparos kamarájába és ott költözködést akartak rendezni, mit Kissné észre vett és kiutasította őket, azonban a három némben nem tágitott, hanem neki estek Kissnének és fojtogatni kezdték, miközben dulakodás keletkezett, melynek zajára a lakók kirohantak, a három cigányasszony a Körözsön keresztül elmenekült.

* **Leégett aréna.** Jászberényből írják: A híres Batho-kert nyári arénája a mult éjjel teljesen leégett. A tűz keletkezése ismeretlen. A kár 10 — 12,000 korona.

* **Diákok ellátása.** Budapesten egy dzsentryfamilia elfogad teljes ellátásra kisebb diákokat. Francia és német nyelvű társalgás, gondos házi felügyelet. Czim a kiadóhivatásban.

* **Időjelzés.** A magyar királyi központi meteorologiai intézet időjelzése augusztus 26-ére: meleg, elvélve csapadék, zivatarok.

x **Sok pénzt takarít,** ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

Pannonia étterme és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

SZINHÁZ.

Fedák Sári tervei. Arról beszélnek, hogy Fedák Sári megakar válni a királyszínháztól. Volt már szó arról is, hogy a Népszínházhoz, majd hogy a Magyarszínházhoz szerződött Ezek a hírek ilyen formában meg nem állanak. A művész egyszerűen szabadulni akar mindenféle kötelektől, amely egy helyre bilincselné őt. Novemberig igenis tagja marad a Királyszínháznak, akkor azonban — nem távozik — hanem csak nem köt újabb szerződést. Akkor, ott és olyan darabban fog föllépni, ahol amikor és amely darabban neki tetszik. Több színháznál vannak már kiszemelt darabjai, amelyeknek főszerepét el akarja vállalni és diadalra akarja vinni. Természetesen legtöbb ilyen darab a Királyszínház jövődő műsorában lesz, de sok van régi dicsőségeinek színhelyén a Népszínházban és Magyarszínházban is, sőt attól sem zárkózik el, hogy az Orfeumban szerepeljen.

Igazságszolgáltatás.

A dusesdi emberölés. *Glicze* Vaszali dusesdi parasztagda és régi haragosa *Czigán* Péter összeszorakoztak egy januári napon valamelyik magyarcskéi kocsmában. beleszóltak a vitába *Czigán* Gábor, Péter testvére, *Mihelle* János és *Kis Flóra*. A vitakozás vége az lett hogy *Glicze* Vaszali doronggal leütötte a kocsmá udvarán *Czigán* Pétert. Aztán *Dusesd* felé indult. *Czigán* Pétert fölsegítették társai és ők is hazafelé mentek *Dusesdon* aztán utjukat állta *Glicze*, amiből élethalálharc fejlődött, amelynek áldozataként *Glicze* Vaszali maradt a küzdelem terén.

A nagyváradai törvényszék tegnapelőtt hirdetett ítéletet ebben az ügyben, amelyet két napon át tárgyalt. A főtárgyalást a második büntetőtanácsban *Fassie* Pál elnök vezette, szavazóbírák voltak *Ember Géza* és *Hermann Aladár*. A jegyzőkönyvet *Fakó Elek* vezette. A vád képviselőjében *Vámossy Mihály* ügyész volt jelen. A vádlottak közül, akik erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés bűntette miatt állottak a bíróság előtt, *Czigán* Pétert *Rosenthal* Mór, dr., *Mihelle* Jánost, *Fráter* Pál, dr., *Kis Florát*, *Lázár Aurél* dr. ügyvédek védték. *Czigán* Gábornak nem volt védője. Tegnap tanukihallgatás volt, ma a perbeszéd hangzottak el. Délután egy órakor ítéletet hirdetett a bíróság.

Czigán Pétert 1 és fél évi, *Czigán* Gábert 9 havi börtönre, *Mihelle* Jánost 1 havi fogházra ítélte a törvényszék. *Kis Florával* szemben a vádhatóság a vádat elejtette, mire a bíróság az eljárást megszüntette. Az elítéltek felebbezték.

TANÜGY.

Beiratkozások a kereskedelmi iskolában. A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskolában a tanulók folytatólagos fölvétele és beírása folyó évi szeptember hó első három napján fog megtörténni délelőtt 8 órától 12-ig. A javító és pótló vizsgálatok 1-én és 2-án délután 3 órától kezdve fognak megtartatni. Nagyvárad, 1905. augusztus hó 25-én. *Az igazgatóság.*

TÁVIRATOK.

A válság.

Lukács Ischlben.

Budapest, aug. 25. (Saját tud. táv.) Valami kis fordulat mégis csak akad látványosan a válságnak alapjában véve tökéletesen változatlan egyhangúságában. Így mára is jut egy kis szenzáció. A szürke politikai látóhatáron új alak tűnik föl. Legalább annyiban új, hogy régóta nem látták. Így Lukács László, a király régi bizalmas embere, a tíz éven keresztül volt pénzügyminiszter, akinek hónapokkal ezelőtt gyakran kombinálták miniszterelnökségét.

Lukácsot ma a király Ischlben kihallgatáson fogadta. Ezt az audienciát a sajtó szemfüles emberei egyszerre szétröpítették a szélrózsa minden irányába s nyomban megindult a temérdek nyári kombináció. Hírét vette a dolognak az időjósok érzékenységgel megáldott bécsi börze is s a N. Fr. Pr. nyomán a fürge kalmárok között villám gyorsan terjedtek a béke hírek.

Egyszerre mindenütt azt rebesgették a spekuláció csarnokaiban, hogy most már csakugyan és egész komolyan megindultak végre a kibontakozási tárgyalások az udvar és a koalíció között s a megoldás immár nem is késhetik. Lukács érintkezésbe lépett az ellenzékkel és közvetíti a békét. Így járt szóról-szóra, csoportról-csoportra a fáma. És az értékek a börzén egyszerre rohamosan kezdettek emelkedni.

Minisztertanács.

Lukács utja nem csak a bécsi, főként merkantil köröket foglalkoztatta, hanem a budapesti minisztertanácsot is, amely ma délután ült össze. A kabinet arra a megállapodásra jutott a tanácskozás folyamán, hogy a koalícióval megállapodást keresni *céltalan vállalkozás volna részéről*. Nagyhangon és magas lóhátról kijelentették tehát az ügyvivők, hogy a szövetséget ellenzékkel — szóba sem állanak.

Föltűnőnek találta a kabinet tanácsa Lukács ischli audienciáját. Bizalmatlanul nézik ezt a szereplést a hatalmukra féltékeny ügyvivők, miután attól tartanak, hogy Lukács a már nem szokatlan liberális intrika elvei szerint a *kormány megkerülésével* akarhat valamit. Bár másrészt sokkal inkább valószínű, hogy Lukács a király egyenes meghívására azért ment Ischlbe, hogy részleges fölvilágosítással szolgáljon az uralkodónak *azon esélyekre* nézve, amelyek az *ex-lex* következtében a *közös pénzügyek* kérdésében bekövetkezhetnek.

Törvényes uton.

Fejérváry, amióta tábornagyról miniszterelnöki ügyvezető lett, naponta hangoztatja minisztertársával együtt, hogy ő hajszálnyira sem tér el az alkotmánytól. Legfőleg az etikától. A N. Fr. Pr. most megint megismétli ezt a frázist.

Ki tudja hányadszor. Azt írja, hogy

Fejérváry, aki azért nem kíván az ellenzéki blokkal újabb tanácskozást, miután nem akar ismétellen merev visszautasításban részesülni, nos, hogy a miniszterelnök nem szándékozik a *törvényhatóságokkal* szemben túlságosan erélyes eszközökhöz nyulni. Egyáltalán a legszigorubban értelmezett törvényesség alapján fog tovább is maradni. Ezt a fogadást már jól ismerjük. Tudjuk is kellőleg értékelni.

Az új disszidensek.

A tizenötök száma egygyel szaporodott a mai nap folyamán. Még pedig olyan képviselő lépett ki a szabadelpártból, akinek kiválását nem olvastuk a számtásba vettek között. A *tizenhatodik* disszidens Laszlovszky Béla a szentendrei követ, aki Podmaniczky Frigyes báróhoz intézett levelében azzal indokolta meg kilépését, hogy nem maradhat tagja olyan pártnak, amely a nemzet jogainak elnyomására törekszik.

Az új disszidensek egyébként szeptember 14-én tartják *első értekezletüket*.

A katonai vérengzés áldozata.

Budapest, aug. 25. (Saját tud. táv.) Kassáról jelentik, hogy Klein Lipót könyvnyomdász, akit a katonatisztek a «Kassai Hírlap» szerkesztőségében összeszurkáltak *ma éjjel meghalt*. Kleint az orvosok előzőleg megoperálták. A halált nem a sebek okozták közvetlenül, hanem *szív-szélhűtés*. Klein négy napja nem evett.

Passzív rezisztencia.

Budapest, aug. 25. (Saját tud. táv.) A törvényhatóságok hazafias állásfoglalása napról-napra nagyobb lendületet vesz. Ma Pestvármegye, Zombor és Ungvár városok folytatják a megkezdett ellenállást.

Pestvármegye tizenötös bizottsága a tisztviselők érdekében lépett ismét akcióba. A segélyezés gyakorlati módjairól tanácskozott a bizottság, amely lelkesült örömmel vette tudomásul, hogy Károlyi Sándor gróf a tisztviselők segélyezésére, amennyiben szükségessé válnék, *25000 koronát* ajánlott meg.

Zombor elfogadta Szeged ismeretes átiratát a katonai zenekarok tárgyában. Zeisel József szocialista a közgyűlésen azt követelte, hogy sürgesse a törvényhatóság a nemzeti követelmények haladéktalan kikapcsolását és követelje a törvényhozástól az általános választási jogot. Javaslatát a közgyűlés elvetette. Erre a karzaton levő szocialdemokraták éktelen zajba törtek ki, úgy hogy az elnöklő főispán végre kénytelen volt a karzatot kiűriteni.

Ungvár város törvényhatósági bizottsága Török József gróf főispán elnöklete alatt tartott ülésén határozatilag kimondotta, hogy a kormány iránt bizalommal nem viseltetik, az adókat ki nem veti, az önkéntes adófizetést el nem fogadja, ujonczot nem állít, az önként jelentkezőknek a belépési bizonyítványt ki nem állítja és amennyiben a belügyminiszter a határozatot megsemmisítene, a *megsemmisítést figyelmen kívül* hagyja. Végül 35 tagu ellenőrző bizottságot választottak.

Csanádvármegye közgyűlési határozatát az ellenállás tárgyában a belügyminiszter megsemmisítette.

Háboru és béke.

Budapest, aug. 24. (Saját tud. távirata.) Portsmouthból jelentik, hogy Japán 120 millió font sterling békeért követel. Oroszország csak 50 milliót hajlandó fizetni. A Times jól értesült japán forrásból azt a hírt kapta, hogy Japánnak Szachalin szigetére és a hadikárpótlásra vonatkozó utolsó javaslata ultimátumnak tekintendő.

Londonból jelentik, hogy a szerdai békekonferencián Komura az eredeti japán követelések a következő módosítását terjesztette elő: Japán a keletázsiai orosz hajóhad korlátozására és a semleges hajók kiszolgáltatására vonatkozó követeléseit elejti. Forma szerint lemond a hadi kárpótlásról, de ezzel szemben követeli, hogy Oroszország Szachalinnak csakis felét vásárolja vissza s ezért, valamint az orosz foglyok és sebesültek eltartásáért 600 millió eollárt fizessen. Vitte azt felelte, hogy az újabb követeléseket el fogja küldeni Pétervárra. Ezzel a két meghatalmazott egymástól elvált, anélkül, hogy személyes jó viszonyuk megváltozott volna. Vitte Pétervárra küldött táviratában a japán követelés elfogadását ajánlotta, de Pétervárról állítólag a leghatározottabb visszautasító választ kapta.

Pétervári hírek szerint Lambsdorff gróf külügyminiszter kijelentette, hogy Oroszország hadikárpótlást *semmiféle formában és ürügy alatt nem fizet*. Nem annyira az összeg, hanem inkább az orosz birodalom tekintélye, pozíciója miatt.

Takashiru kijelentette, hogy mindennek vége, mert meghiusult a legutolsó lépés is, melyet Roosevelt Mayer nagykövet utján Péterhofban megkísérelt.

A Times úgy értesül, hogy a japán követek azzal mentek szét, hogy megtették mindent, ami rajtuk állott. Jobb, ha távoznak, miután eredményre nem sikerül jutniok.

A Magy. Zeit jelentése szerint a császár bár eleinte hallani sem akart a japánok feltételeiről, a minisztertanácsban engedményekre volt hajlandó, bizonyos módosítások mellett. Ezeket a módosításokat most titkolják. Könnyen meglehet, hogy a hadikárpótlás kérdésében később választott bíróság fog dönteni.

KÖZGAZDASÁG.

A keresk. és iparkamara jelentése.

— Az 1904. évi közgazdasági állapotokról. —

A nagyvárad kereshedelmi és iparkamara 1904. évi jelentése, dr. Sarkadi Lajos titkár hosszas betegsége miatt bár a többi kamarák jelentéséhez képest kissé késve jelent meg, de tartalmában és figyelmet érdemlő adatokban éppen olybő és oly érdekes, mint kamaránk múlt évi jelentései.

Annál nagyobb súlyjal bírnak most a kamarák jelentései, mert a kereskedelmi miniszter újabb intézkedései szerint most már nem jelenik meg a miniszterium kiadásában az egész ország közgazdasági állapotáról szóló összesített jelentés, s így az egyes kamarák jelentései szolgáltatnak adatokat.

A nagyvárad kamara jelentése e tekintetben teljesen megfelel céljának. Rövid, tömör vonásokban jellemzi úgy az általános viszonyokat, mint az egyes gazdasági, ipari és kereskedelmi csoportokat.

Az egész év közgazdasági állapotán észlelhető volt a jelentés szerint a pangás, aminek oka első és legfőbb fokban a tavalyi szárazság, amely a terméseredményt részben és

egészben csökkentette s ezáltal az ipar és kereskedelem nem vehetett lendületet, hanem folytonosan hanyatlott.

A részleteknél nem egy igen fontos kérdést világít meg a jelentés s habár egyik-másik beküldött s az évi jelentésben szószerint idézett jelentésből látszik, hogy egyoldalú fel fogás eredménye, mégis érdemes volt azok leközlése, mert világot vet a tanférfiak gondolkodására. Annál inkább megszívlelendők azok az általában ismert és helyénvaló kívánalmak, amelyeket a jelentés a miniszter figyelmébe ajánl.

Amíg a jelentés egyes csoportjainak né mely pontjaival bővebben foglalkoznánk, a dr. Sarkadi Lajos titkár által szakszerűen, nagy alaposággal összeállított jelentéskől adjuk a bevezető általános részt a következőkben:

Az 1904. évben a hazai gazdasági életünk fejlődését gátló tényezőket, a terméseredményt oly hátrányosan befolyásoló szárazság még szaporította s így az előbbi években közgazdasági életünknek a jó terméseredményből eredő ellentálló erejét lefokozta.

Csak természetes tehát, hogy az 1904. év közgazdasági állapota miatt kivészett a lakosság szívéből a remény és tért hódított a csüggedés. A szigorubbá vált gazdasági helyzet és a mind jobban bizonytalanságra bonyolódó politikai állapot a közgazdasági élet fejlődését megbénította. Az állam gazdasági tevékenysége alig érvényesülhetett. A már említett rossz terméseredmény az élelmiszerek drágulását nagy mérvben előidézte s ez nemcsak súlyosan hatott vissza a fogyasztó közönségre általában, hanem különben is pangó iparunk termelési költségeit minden vonalon jelentékenyen emelte és a működő ipar forgalmát, illetve hasznát csökkentette.

Iparunk közös vámterület okozta bajai csak természetes, hogy ily viszonyok között a lefolyt évben még jobban szembeötlöttek és a vámterület magas ipari védvámjai miatt nemcsak fogyasztó közönségünk jutott a szokottnál hátrányosabb helyzetbe, hanem általában véve a nemzeti ipari termelése is nagy csorbulást szenvedett.

Legfeltűnőbbben mutatkozott a magas védvámok hatása a többi iparágakra visszaható gépiparban, melynél az osztrák gyárosok a vámvédelem köpenyegé alatt 40-60 százalékkal magasabb árakat követeltek, mint a külföld. Nem feltűnő tehát ily viszonyok mellett, hogy általában a más cikkek készítő gyárok, de különösen az egyéb akadályokkal is küzdő magyar árúgyártás nem volt képes boldogulni. Hisz a vámterületen a külföldi versenynek, a mai hatalmas védvámok mellett, megszűnt az árszabályozó hatása, minek folytán az osztrák termelés fogyasztóink és a súlyosabb viszonyok közt élő, hasonló szaku magyar gyártmány nincs, tetszés szerinti magasságban állapíthatja meg gyártmányainak árát.

Fényes bizonyosága a most elmondottaknak, hogy a múlt évben is úgy ahogy, csak azon gyáraink tudtak prosperálni, amelyek az osztrák gyárakkal kartellbe léptek.

Mindezek folytán lehetetlen, hogy újból ne ismételjük meg a külön vámterület felállítására iránti kérelmünket, annyival is inkább, mert érdekes jelenség gyanánt utalhatunk a múlt évben tapasztalt ama körülményre, hogy míg hazánkban, a terméseredmény következtében is, ipar- és kereskedelemben országsszerte az elernyedés volt tapasztalható, addig Ausztriában a közforgalom terén nagyobb üzleti fejlődés és a vállalkozási kedv fokozatos feledése volt konstatálható.

Kamarai kerületünk múlt évi közgazdasági állapotának képét is a fenti vonásokból lehet összeállítani, legfeljebb egy-két, a hely viszonyok által indokolt derűsebb vonást is rajzolhatunk közzé. Így pl. hogy a még mindig tartó építkezési kedv ezen és a vele kapcsolatos iparágakra jótékony hatással volt, továbbá, hogy az üzemét megkezdett folyékony szénsavgyár

jogos reménnyel néz működése elé és a többi jelentésünk különös részében kiemelendő vizsgálalóbb jelenség, mely mind valamely időleges és helyi okra vezethető vissza.

Az érmelléki országos szőlészeti és borászati kongresszus. A szeptember 5. 6. és 7-én Székelyhídon megtartandó kongresszus diszelnökeivé választottak: dr. Darányi Ignác volt földmívelésügyi miniszter, Dobokay Lajos miniszteri tanácsos, dr. Fraknoi Vilmos püspök, szentjebbi apát, váradi kanonok, gróf Stubenberg József nagybirtokos és gróf Zichy Jenő országgyűlési képviselő. A kongresszus elnöke: Molnár Ákos országgyűlési képviselő, társelnök pedig Balassa István vinczellérképezdei igazgató. Közlebbi telvilágosításokat a kongresszusi központi iroda ad Székelyhídon.

A gabonátözsde határidői.

Budapest, aug. 25.	
Buza okt. — — — —	15.72
Rozs okt.-re — — — —	12.84
Tengeri április 1906. — — — —	16.74
Zab ápr.-ra — — — —	12.22
Repcze aug.-ra — — — —	24.90

Értéktözsde.

Budapest, aug. 25.	
Oszrákhitelrészvény — — — —	669.25
Magyar hitelrészvény — — — —	782.75
Leszámloló bank — — — —	474.—
Rimamurányi — — — —	588.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — —	675.—
Közúti vasut — — — —	572.—
Városi villam.s vasut — — — —	314.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 aug. 25-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — — —	115.50
Magyar koronajárdék 4% — — — —	96.55
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — —	87.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	96.50
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — —	97.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön — — — —	217.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — — —	166.—
Osztrák járdék papirban — — — —	100.30
Osztrák járdék ezüstben — — — —	101.20
Osztrák járdék aranyban — — — —	100.15
Osztrák korona járdék — — — —	109.—
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.30
Magyar hitelbank részvény — — — —	781.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	669.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	67.5 —
20 irankos aranz (Napolendor) — — — —	19.06
Német birodalmi márka — — — —	117.25
London vista — — — —	239.85
Páris vista — — — —	95.32
20 márkás arany — — — —	23.45

SZERKESZTŐI PÓSTA.

S. F. Sikerkült vers, csak a refréne tessék változtatni: *Márja* helyett csak *Mária* írható. Ehhez képest átalakítandó a vers és akkor, ha nevét ismerjük, közöljük a verset.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Czipőgyár épületben.

(Kossuth utca.)

Egy szép bolt helyiség azonnal kiadó, esetleg két részre osztható. 78.12

580—1905. vht. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a debreczeni kir. törvényszéknek 1904. évi 17235, 17234, 18022. V. számú végzése következtében dr. Reichard Manó debreczeni ügyvéd által képviselt Kereskedelmi- és Iparbank részvénytársaság érmihályfalvai bej. cég javára Füstös János és társai éradonyi lakosok ellen 181 kor., 250 kor., 280 kor. s jár. erejéig 1905. évi július hó 25-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1305 kor. 50 fillerre becsült következő ingóságok, u. m. 1. Tóth Pál alperesnél butorneműek, ígás szekér, gazdasági szerek, szarvasmarha, szárnyasok, sertések, lovak, árpa, sertésöl stb.; — 2. Füstös Jánosnál butorneműek, gazdasági szerek, szárnyasok, szalma stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyhídi kir. járás-bíróság 1905. évi V. 66. számú végzése folytán 250 kor. tőkekövetelés, ennek 1904. évi október hó 8-tól járó 6%-os; 181 kor. tőkekövetelés, ennek 1904. évi november hó 26 tól járó 6%-os; 280 kor. tőkekövetelés, ennek 1904. évi november hó 3-tól járó 6%-os kamatai, 1/3%-os váltódíj és eddig összesen: 178 kor. 02 fillérben bíróságilag megállapított költségek erejéig Ér-Adonyban, alperesek lakásán leendő megtartására 1905. évi szeptember hó 11-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelyhídon, 1905. évi augusztus hó 17-én.

Jóny Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

1284.

A „Wiener Allgemeine Medicinischen Zeitung“

czimü orvosi szaklapban olvasható:

Wilhelm Ferencz gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria által feltalált Wilhem-féle antiarthritis antireumatikus vértisztító tea, ez a gyorsan ismertté vált gyógyszer, illetékes nyilatkozat szerint is minden beteges lerakódása ellen alapos gyógyszernek bizonyult minden korbéli és nembeli embernél. Az ezertéle gyógymód, melyet vele a ezuznál, reumánál, ideg-, izom és izületi bántalmaknál el lehet érní, biztosítják e szernek a nevezett bántalmak ellen való kitűnő gyógyszer híret Ép így bőrkiütések-nél, nemi betegségek-nél, akármilyen régi és elhanyagolt bajok legyenek is ezek, miután a szer belső használatnál az egész szervezetet megtisztítja: Hämorrhoidális betegségek és székrekedés, májbajok és sárgaság ellen valódi kincset ér ez a tea, csak valódi legyen a tea és nem szabad az utánzat által megtévesztetnünk magunkat, mert ily esetben eredmény nélkül adjuk ki a pénzt. Az igazi, orvosi előírás után készült Wilhelm-féle antiarthritis antireumatikus vértisztító tea használati utasítással együtt a feltalálótól **Wilhelm Ferencz** gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, vagy fiókjaitól rendelhető.

9333—1905 sz.—

Hirdetmény.

A magyar szent korona országai területén élő növények kereskedésével és azok külföldre szállításával foglalkozó s az 1882. XV. t. cz. beiktatott berni nemzetközi phyloxera egyezmény kiegészítéséről szóló 1889. XLI. t. cz. értelmében szabad forgalomra jogosított teleptulajdonosok figyelmét felhívom, hogy élő növények külföldre az 1882. XV. t. cz.-be iktatott nemzetközi phyloxera egyezmény 3-ik cikkének második bekezdésében említett hatósági bizonyítvány nélkül csupán a hatóságilag megvizsgált azon telepekről szállíthatók a melyek a szabad növényforgalomra jogosított kertészek kimutatásába felvételtek.

Míg ellenben a külföldi forgalomra jogosítottak kimutatásába fel nem vett kertészekből a növényküldeményekhez a feladói nyilatkozaton kívül még oly a származási hely illetékes hatósága által kiállítandó hatósági bizonyítvány is csatolandó, a melyben a vizsgálatot teljesítő szakértő neve is belefoglaltatik.

Ennélfogva felhívom mindazokat, hogy a kik a külföldi forgalomra jogosítottak kimutatásába fel véve nincsennek és telepeiket felvételni akarják, ebbeli szándékukat. Városház 1. em. 4 sz. a. szeptember hó 15-ig jelentsék be. Nagyvárad, 1905. évi augusztus hó 30-án.

Bordé Ferencz,
polgármester helyettes.

Ajánlkozás.

Középkorú intelligens nő, házvezetőnek ajánlkozik, intelligens ur házhoz ki jelenleg is ilyen állásban van; önállóan vezet. Akár helyben vagy közeli vidéken is hajlandó, ily állást el foglalni.

Czim kiadóban.

Új üzlet.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy helyben a

Fő-utcán
ujjonnan épült Stern-palotában, a Széchenyi-szállodával szemben egy

fűszer-, csemege- üzletet nyitottam.

Hol is mint városunkban jelenlegi vállalatom hézagot pótló intézmény, amennyiben főelvem a legkisebb bevásárlásnál is a nagybani árat alkalmazni a legfinomabb elsőrendű áruk és pontos előzékeny kiszolgálás, amidőn is kegyes támogatásukért esedez

mély tisztelettel:

Blaha Istvánné.

Helybelyi megrendelések azonnal házhoz küldetnek, vidéki díjtalan csomaglással vasúthoz szállítva.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és úriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár

Részvénytársaságnál
Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalatát.

Kivánatra rajzok és költségvetések,

579—1905 végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyhidi kir. járásbírósnak 1905. évi V. 258. 1. számú végzése következtében a m. kir. kincstári jogügyek igazgatósága által képviselt Kir. Kincstár javára *Dömsödy Árpád* jankataivai lakos ellen 167 K 74 f. s jár. erejű 1905. évi július hó 28-án fogasított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 811 kor-ra becsült következő ingóságok, u. m. butorneműek, gazdasági szerek, szarvasmarha, vadászfegyver stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a székelyhidi kir. járásbírósnak 1905. évi V. 358. 2. számú végzése folytán 167 kor. 74 fill. tőkekövetelés, ennek 1901. évi december hó 12 napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 111 kor. 17 fillérben bíróilag megállapított költségek erejű Jankafalván, alperes lakásán leendő meg tartására 1905. szeptember hó 7-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékok ezennel oly oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az

1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelyhidon, 1905. évi augusztus hó 16-ik napján.

Jóny Lajos,
1286. királyi bír. végrehajtó.

Eladó ház.

A város legegészségesebb le-
vegővel bíró részén egy még 10
évig adómentes ház, mely áll
3 szoba, 2 konyha, pincze és
hozza való mellék helyiségekből,
szabad kézből eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal. 1254.

4790—1905. tk.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyhidi kir. járásbírósnak, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Rubinstein József végrehajthatónak *Gardó József és neje, Füzési Juliánna* végrehajtást szenvedők elleni vagyonközösség megszüntetése s 91 kor. 40 fill. és járuléka kielégítése iránti végrehajtási ügyben a nagyvárad kir. törvényszék (a székelyhidi kir. járásbírósnak) területén lévő Almosd községben fekvő s az Álmosdi 5. sz. tkvi betétben *Gardó József és neje Füzési Juliánna* s Rubinstein József tulajdonul bejegyzett 733., 734. hrszámú házas beltelekre az árverést 852 kor. kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1905. évi szeptember hó 20-ik napján délelőtti 9 órakor Álmosd községben a község házánál megtartandó árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át vagyis 85. kor. 20 fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Székelyhidon, 1905. évi július hó 7-ik napján.

A kir. járásbírósnak, mint telekkönyvi hatóság.

J a k a b,
1285. kir. albiró.

H i r d e t m é n y.

Biharmegyei Takarékpénztár zálogháza

szeptember hó folyamán

árverést tart.

Felkéretnek a zálogjegy tulajdonosok jegyeik rendezésére.

Biharmegyei Takarékpénztár